

56^e Jaargang

Donderdag 6 mei 2021

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie *Ambtelijke praktijk*

Kerkelijk actueel

Voor de jeugd *Sprekend verleden*

MEDITATIE

De mens

En God schiep den mens naar Zijn beeld; (Gen.1:27).

Als we in een wieg kijken, willen we graag bepalen op wie het kindje lijkt. We strelen het moederhart als we zeggen dat het op haar lijkt. Het is op zich een ongekend en onverklaarbaar wonder dat het kind de trekken van de ouders vertoont. We letten dan vooral op het gezicht. Dat gaat ook op voor alle mensen. Wat een wonderlijke afwisseling, wat een weerspiegeling op die gezichten van wat er innerlijk in ons leeft. Vooral de ogen kunnen geheimen prijsgeven over ons innerlijk.

Maar stel u voor: als Jezus in de wieg van uw kinderen en van uzelf zou blikken, zou hij iets heel anders zeggen. U zou er in ieder geval pijnlijk door geraakt worden. Hij zou zeggen dat het kind verborgen boosheid openbaart (Joh.8:44).

De bijzondere waarde van een mensenleven is dat het geschapen is naar Gods beeld. Deze oorspronkelijke bedoeling van ons leven moeten we altijd voor ogen houden. Weliswaar is de mens dat beeld grotendeels door de val verloren, maar de Heere blijft ons op Zijn beeld aanspreken.

De val heeft inderdaad grote gevolgen gehad. We zijn in ons tegendeel veranderd. De Heere Jezus heeft verklaard dat we de duivel tot vader hebben (Joh.8:44). Wat heeft de zonde een ongekend verval tot stand gebracht. Kinderen lijken op hun vader.

Dat is schokkend! Dieper kan onze nood nauwelijks getekend worden. Maar een baby heeft toch in ieders oog een zachte en lieflijke glans? Je zou je makkelijk kunnen vergissen. Ouders doen dat nogal eens.

Is het nu mogelijk dat een zondig mensenkind kan gaan lijken op God, de Bron van alle goed? Dat zou toch geweldig zijn? Toch kan dat; de wedergeboorte bewerkt dit. Christus is het volmaakte beeld van God en wie Hem leert kennen, krijgt iets van Zijn beeld. Want bij de schepping werd de mens inderdaad geschapen naar het beeld van God. Er lag iets van het lieflijke Goddelijke wezen op het gelaat.

Stelt u het zich concreet voor. Je ziet tegenwoordig soms mensen die een verlopen uiterlijk hebben. Er lopen heel wat mensen rond met een verbeterd gelaat, een harde oogopslag, een onrustige blik in het oog. We kunnen met kledij ons nog wel wat opknappen en je kunt zelfs je gezicht nog wel bijkleuren of parfumeren, je oogopslag kun je niet blijvend

bewerken. Het lijkt er soms op dat de moderne mens er graag wat onverschillig en nonchalant uit ziet. U moet op straat maar eens om u heen kijken. Dat geldt niet alleen van de uitdrukking in het oog, men wil diezelfde uitstraling ook graag tonen in de kledingstijl. Ik verbaas me erover, dat men dat wil.

Pas daar maar mee op. Je krijgt zo maar iets van de duivel op je gezicht.

Maar hoe kunnen we nu op de Heere gaan lijken? Hoe krijgen we nu zo'n zachtmoedige en vriendelijke uitdrukking, die je soms, gelukkig, op het gezicht ziet van die oude mevrouw bij u in de kerk? Of op het gezicht van die oude visser, die zo graag goed van God spreekt? Je kent Gods kinderen aan hun gelaat!

Dus toch maar eens goed in de spiegel kijken. Natuurlijk is dat moeilijk speurwerk. Het gaat ook niet alleen om je gelaat, je hart is uiteindelijk de alles bepalende factor. Maar hoe dan ook: je hebt iets van je innerlijk op je gezicht.

Misschien hebt u een treurig gezicht. Ook dit type mensen loopt om je heen. Maar u bent misschien zelf ook droevig. Getekend door de moeiten en ellenden. Gekerfd door de zorgen. U zou toch ook op de Heere kunnen gaan lijken. Iets vertonen van Zijn bewogenheid, van de hoop die Hij geeft. Bid dan: o Zoon, maak ons Uw beeld gelijk.

Maar vriend, mogelijk heb jij juist iets van die onverschillige outlook. Dat staat toch niet. Zie naar de Man van smarten, Die uit zondaarsliefde ons gelijk werd: er was geen gedaante dat wij Hem zouden begerd hebben. Dat was juist Zijn schoonheid.

U bent naar Gods beeld geschapen. Daar zal de Heere u nu en eeuwig aan houden. Hoe erg als we onze oorsprong vergeten en verloochend hebben.

Nu iets anders: Weet u wat ook erg is, wat nog erger is? Als we die mooie zin uit Genesis omkeren, zodat het waar wordt: De mens schiep God naar zijn beeld... Dat is de ernstigste kwaal!

Ds. P. Roos

Het krijgen van een tekst

Misschien denk je: wat is dat: het krijgen van een tekst? Dat je van de dominee in je belijdenisdienst een persoonlijke Bijbeltekst krijgt? Of als een geschenk, een ingelijste Bijbeltekst, uitgesneden in hout of geborduurd? Gaat het daar over? Nee, als ik het heb over 'het krijgen van een tekst', dan bedoel ik dat de Heilige Geest een Bijbeltekst of een psalmvers met kracht in het bewustzijn brengt. Terwijl je bezig bent met je werk, of aan het bidden bent. Dat een bepaalde Bijbeltekst steeds weer bij je opkomt. En dat je jezelf afvraagt: 'Wat betekent dat, wat heeft mij dat te zeggen?'

Misschien is het je opgevallen dat Jona in zijn gebed woorden uit de psalmen gebruikt. In vers 2 haalt hij psalm 120:1 aan. En in vers 3 citeert hij psalm 42:8. In vers 9 gebruikt hij woorden uit psalm 50:14 en psalm 3:9. Kijk het maar na in je Bijbeltje, dan zie je de tekstverwijzingen staan.

Jona had in de vis geen Bijbel bij zich. Maar hij kende de Bijbel wel. Hij kon hele gedeelten van de Bijbel uit zijn hoofd. En daar had hij nu profijt van. Langs deze weg komt Jona tot de beoefening van het geloof. De Heilige Geest legt een verbinding tussen de Heilige Schrift en het hart van Jona. Datgene wat Jona beleeft, dat vindt hij terug in de psalmen.

En dat doet de Heilige Geest nog altijd op die manier. Datgene wat in de Bijbel staat, wordt in het hart beleefd. Dat is een kenmerk van het echte geestelijke leven. Iemand die genade mag kennen, in welke nood hij of zij zich ook bevindt, maar hij kan het in de Bijbel terugvinden. In wat voor omstandigheden een kind van God ook is, maar er zijn anderen voor hem geweest die in vergelijkbare omstandigheden zijn geweest.

En dit is tegelijkertijd ook een toetssteen voor ons geestelijke leven. Datgene wat we beleven en ervaren, staat dat in de Bijbel? Het geestelijke leven, of wat je er voor houdt, je bekering, je geloof, dat moet allemaal terug te vinden zijn in de Bijbel.

Als de Heilige Geest in een mensenhart

werkt, dan doet Hij dat immers altijd overeenkomstig Zijn Heilig Woord. De Geest zal een mens geestelijk nooit iets leren wat niet in de Bijbel staat. En als wij onze bevinding niet in de Bijbel terug kunnen vinden, dan moeten we dat wantrouwen. Dan is het valse mystiek, dan is het inbeelding, dan is het van onze eigen geest. De Heere zegt in Jesaja 8: *Indien het niet is naar dit Woord, het zal zijn dat zij geen dageraad zullen hebben.*

Maar alles wat van God komt, dat staat in de Bijbel. De bekering van al Gods kinderen kun je terugvinden in het Woord. Maarten Luther heeft eens gezegd: in de psalmen kijk je Gods kinderen in het hart. De ervaringen en de bevindingen van Gods volk zijn in de Bijbel terug te vinden. En dat maakt het ook zo bijzonder troostvol. Juist ook als de strijd komt. Want die strijd staat ook in de Schrift. En ook de uitkomst van die strijd staat in de Schrift.

Kijk maar naar Jona. Wat die man heeft meegemaakt dat had nog nooit iemand meegemaakt en dat heeft na hem ook niemand meer meegemaakt. En toch: hij kwam erachter dat wat hij in zijn ziel beleefde, dat anderen dat ook al hadden meegemaakt. Want Jona vond dat onder andere in psalm 42 terug.

Gods kind kan weleens denken: zoals ik is er niemand anders. Zo ongelovig, zo verdorven, zo hardnekkig. Zo hopeloos, zo moedeloos, zo troosteloos. Maar dan vindt je het toch bij David terug. En als je het bij David niet vindt, dan lees je het wel bij Asaf. En als je het bij Asaf niet leest dan wel bij Heman of Ethan of één van de kinderen van Korach.

Door welke diepten je ook moet gaan, het staat allemaal in de Schrift.

En dat heeft Jona zo'n hoop gegeven, daar in die vis. Gods golven en Gods baren gingen over hem heen. Maar toen kreeg hij die tekst uit psalm 42. En hij dacht aan de uitkomst in psalm 42.

Dat gaf moed in zijn hart en dat verkwikte zijn ziel.

Mag jij op die manier weleens een Bijbeltekst krijgen?

Ds. M.A. Kempeneers
www.bewaarhetpand.nl

Jona 2:3

Want Gij hadt mij geworpen in de diepte, in het hart der zeeën, en de stroom omving mij; al Uw baren en Uw golven gingen over mij heen

Vrijheid van exegese

Zowel in de open brief van tientallen CGK-predikanten waarin ze hun zorgen uitten over kerkelijke eenheid, als in een interview in de GezinsGids was het te lezen: er is vrijheid van exegese. Maar wordt daar hetzelfde mee bedoeld?

Waar twee hetzelfde zeggen, is het niet altijd zo dat ze hetzelfde bedoelen. Dat is ook het geval waar het gaat om de betekenis van de vrijheid van exegese: de uitleg van Gods Woord. "Onopgeefbaar is de vrijheid van de exegese, waar in de Christelijke Gereformeerde Kerken steeds ruimte voor is geweest", zo schreven de predikanten recent in hun open brief.

In de GezinsGids (08/04/2021) ging prof. dr. M.J. Kater in op de vraag wat het betekent dat de HEERE spreekt door middel van de prediking. Daarin noemde hij de vrijheid van exegese als reformatorisch principe. Nog iets uitgebreider sprak ds. A. Schot uit Nunspeet daarover in hetzelfde interview: "Er is vrijheid van exegese. Twee predikanten kunnen uit eenzelfde tekst een onderscheiden les trekken, terwijl ze beiden binnen de perken van Gods Woord blijven."

Nu zal iedereen het er wel over eens zijn dat de beste Uitlegger van de Schrift, de Auteur Zelf is: de Heilige Geest. Het is daarom niet zonder reden dat er in menig consistorie vlak voor het begin van de kerkdienst wordt gebeden of de prediking van Gods Woord naar de zin en de mening van de Heilige Geest mag zijn. Terecht! Het is van het grootste belang dat in de prediking geen menselijke stokpaardjes worden bereden of eigen opvattingen naar voren worden gebracht, maar het "alzo spreekt de HEERE" doorklinkt.

Recht van spreken

Vrijheid van exegese kan dus nooit betekenen dat iedere theoloog de vrijheid heeft zijn eigen uitleg aan een Bijbeltekst te geven. Met andere woorden: niet iedere exegese heeft recht van spreken. Je kunt niet voor iedere uitleg een beroep doen op de vrijheid van

exegese. Maar het is in de strijd tegen Rome een reformatorisch principe geworden: de kerk -bij monde van de paus- heeft niet de bevoegdheid om de uitleg van Gods Woord van bovenaf bindend voor te schrijven, want de exegese is vrij. Maar dat geldt zeker niet voor de exegeet, de uitlegger, wie het ook is! Want zo ligt de weg wel heel snel open naar bijvoorbeeld een eigen visie op het spreken van de slang in het paradijs, of de vraag of vrouwen kerkelijke ambten mogen bekleden.

Nu zijn er in de kerk van alle eeuwen voor de uitleg van de Schrift gouden regels, die als we het hebben over de vrijheid van exegese wel daarbij moeten noemen. Dan kunnen we denken aan een regel als een tekst altijd te lezen in het verband van het omliggende gedeelte. Meer nog: de uitleg van een tekst mag nooit in tegenspraak zijn met andere Schriftplaatsen.

Zwaarste strijd

In zijn voorrede op het vorig jaar opnieuw uitgegeven boek "Schijnbaar tegenstrijdige Schriftplaatsen verklaard" van Johannes Polyan-der gaat deze afgevaardigde naar de Dordtse Synode van 1618-1619 min of meer in op deze regel. Hij noemt het zelfs de zwaarste en moeilijkste strijd als men elkaar bestrijdt met de Heilige Schrift. Zo schrijft hij: "Als men ons maar op een andere wijze zou willen aanvallen, bijvoorbeeld door middel van de filosofie of met één of andere menselijke lering, dan zou het nog wel gemakkelijk zijn om zulke stormen het hoofd te bieden. Gods Woord, dat wij als ons schild en borstwapen gebruiken, is immers sterker dan alle menselijke leringen en gaat die zeer verre te boven. Maar dat maakt nu juist de zwaarte van de strijd zo groot, als men het Woord onder ons teniet wil doen door middel van datzelfde Woord en dat wil bestrijden."

Maar niet alleen moet de uitleg van Gods Woord overeenkomstig het gehele Woord zijn, het moet

ook in overeenstemming zijn met onze belijdenis. En zo zijn we nooit klaar met het biddend zoeken te verstaan van de Heilige Schrift, zij het binnen een duidelijk kader. Niet in het minst in het besef dat we bij al onze vragen buigen voor de Goddelijke openbaring, met het "alzo spreekt de HEERE." Want juist voor de vrijheid van exegese is het van belang dat we ons onderwerpen aan de Schrift als Gods Woord. Terecht is er de eeuwen door gewezen op de vrijheid van exegese. Maar waar die belangrijke kaders uit het oog raken, of daar zelfs geen overeenstemming meer over is, wordt de vrijheid van exegese een lege huls. Vrijheid van exegese? Ja. Over één bepaalde tekst zijn soms meer verklaringen mogelijk. Waarbij de ene predikant op goede gronden een tekst van een bepaalde kant belicht, terwijl een volgende toch voor een andere uitleg kiest. Maar de grondslagen van het belijden zelf worden daarmee niet aangetast. Maar staat dat laatste niet ter discussie als vandaag alle ruimte wordt gevraagd voor de vrijheid van exegese? Dan spreken we nog dezelfde taal, maar we bedoelen heel wat anders.

Ds. W.L. van der Staaij

Heidelberg

Door de leiding en zorg van de Heere zijn er spreken- de plaats- en. We komen ze tegen in de kerk- geschiedenis. Het is jammer dat kerkgeschiedenis niet meer zo hoog aangeschreven staat. Bijzonder is erg wanneer de geschiedenis van eigen kerkver- band en de geschiedenis van de eigen gemeente niet meer leven en niets meer betekenen voor leer en leven. Een plaats van betekenis is de Duitse stad Heidelberg, gelegen in Zuid- Duitsland. Komt men in de buurt van Heidelberg, dan moet men deze stad bezoeken. Zij ligt aan de rivier de Neckar. Op een berg ligt een eeuwenoud slot. Hier kan men genieten van een schitterend panorama van het Neckar- dal. In de stad is een universiteit die wereldberoemd werd. Ik ben in die universiteit ge- weest. Een bezoek waard. In een hoekje opgeborgen lag een present- exemplaar van de Heidelbergse Catechismus. Ik mocht hem inzien en lezen. Er ging heel wat door mij heen. Zeker, geen heiligen- verering. Geen gelijkstelling met de Bijbel. Maar een schatboek. Die gedachte, die erkenning, is ge- boren in mijn jeugdtijd. In de oorlog en daarna. De leerdiensten gingen trekken. Ze gaven iets van de rijkdom en kennis van Gods Woord. In de middag- of avonddienst mocht ik later jaren aaneen een zondagsafdeling behandelen. Lof zij de Heere. De Catechismus verrijkt het inzicht in de Schriften, brengt geestelijke levensverrijking met zich mee en is ook van betekenis voor het dagelijks leven. Wan- neer mij nu gevraagd wordt een zondag in de kerk- dienst te behandelen, kan ik dit niet nalaten. Laten we de gemeenten warm maken voor de leerdien- sten. Dit geldt ook de jongeren. De verbondsjeugd. Bekend is wat dr. Kohlbrugge op zijn sterfbed zei: De Heidelberger, de eenvoudige Heidelberger, houdt daaraan vast, kinderen. De Heidelberger had waarde, had betekenis gekregen in het leven van Kohlbrugge. De Heidelberger was zijn leerboek, zijn troostboek, zijn levensboek geworden. Over de visies van jongeren van nu dient nagedacht en gesproken te worden. Er is kritiek op ons leerboek. Dat komt door de cultuur en tijd waarin zij leven. Maar dit mag niet leiden tot onderwaardering van de Heidelberger. De Heidelberger kan de toets van Gods Woord doorstaan. De Catechismus is kerke- lijk geijkt. Op de catechisatie is lezen en toelich- ten van de zondagen van belang. Samenvattend: de jeugd van de kerk hoort te weten waarom en waartoe we Christelijk Gereformeerd zijn. Het is geen etiket. Het is een identiteit. Schriftuurlijk- confessioneel. Bevindelijk. Tenminste zo is het mij geleerd. In de geschiedenis van onze kerk spreekt een hoofdlijn: het werk van de drie-enige God, Vader, Zoon en Heilige Geest, voor de zondaar en

in de zondaar. Voor ons is bijzonder van betekenis wat de prediking tijdens de diensten gedaan heeft en nog doet. Het verleden is niet afgeschreven. Het is een zegen dat ook de Catechismusprediking er is. De leerdienst kan heilzaam zijn, ook voor een pre- dikant. Trouwens voor een predikant mag de gees- telijke vrucht, de geestelijke kennis niet ontbreken. We lezen daarvan een treffend voorbeeld in Math. 16. Jezus stelde daar de vraag: Maar gij, wie zegt gij dat Ik ben? Petrus antwoordde: Gij zijt de Christus, de Zoon van de levende God. Jezus gaf daarop als antwoord: Zalig zijt gij Simon Bar- Jona; want vlees en bloed heeft u dit niet geopenbaard, maar Mijn Vader, Die in de hemelen is. Matth. 16:17. Tijdens het onderwijs zei Jezus: Er is geschreven in de Pro- feten: En zij zullen allen van God geleerd zijn. Een iegelijk dan die het van de Vader gehoord en geleerd heeft, die komt tot Mij. Joh. 6:45. Niemand kan tot Mij komen, tenzij dat de Vader, Die Mij gezon- den heeft hem trekke. Joh. 6:44. We zijn met het geestelijk leven op een bepaald moment niet klaar. Er is een kennen en vervolgen van kennen. In dat opzicht is de Catechismus een rijk geschenk. Een Godsgeschenk. Komend en bewerkt uit de goud- mijn van Gods Woord. In de vorige eeuw hoorde ik in het begin van de middagdienst: Deze en andere uitspraken zijn gegrond op wat geschreven staat in Romeinen zoveel. De Catechismusprek kan in het algemeen een uitstekend middel zijn om ons te oefenen in het bijbels ABC. In de Heidelbergse Catechismus gaat het om de Heilige Schrift. De Catechismus vertolkt de Heilige Schrift. De waarde- ring voor de Heidelberger wordt minder. De tweede dienst hoeft geen leerdienst meer te zijn. Soms heeft men zelfs aan één dienst genoeg. Andere kerken worden wat dat betreft nagevolgd. Ik heb al in 1946 gehoord: jullie volgen ons. Volgen met een gerefor- meerd sausje over wat men zelf wil. Van een gezag- hebbend predikant las ik: Wij leven in een tijd van weinig gegronde kennis. Als er gedegen onderwijs gegeven wordt van de kansel wordt de interesse voor de Heidelberger gewekt. Laat dat zo zijn. De Heidel- berger kan niet gemist worden. De kerkgeschiedenis bewijst het.

Ds. M.C. Tanis

HET HART

Het hart is in Bijbelse zin het innerlijke centrum van de mens. “Behoed uw hart boven al wat te bewaren is, want daaruit zijn de uitgangen van het leven” (Spr. 4:23). In fysieke zin is het hart een krachtige centrale, die het hele lichaam in leven houdt. Het lijkt een motortje, zo groot als een vuist, en het draagt zo maar een vrachtje van honderd kilo of meer naar hogere etages. Zo is het hart ook in geestelijke zin het centrum van heel ons bestaan.

Centrum van allerlei functies dus. We onderscheiden ons innerlijk verder in verstand, wil en gevoel. Drie kanalen die samen ons hart bepalen. Ieder zal het erover eens zijn, dat ons hart het centrum is, maar welk van deze drie onderstromen zijn nu bepalend voor het geloof?

We kunnen de mensheid in deze drie secties indelen. Er zijn verstandelijke typen, die zich kenmerken door een zakelijke kijk op de dingen. Het is aantrekkelijk om hen een eerste plaats toe te kennen. Ze kunnen het terrein overzien, ze kunnen helder formuleren en laten zich niet afleiden door wisselende emoties. Maar er liggen ook nadelen op de loer. Zakelijk kan soms samenvallen met afstandelijk, nuchterheid heeft soms iets van een kille benadering. Deze typen vinden we natuurlijk ook onder Gods volk. Meermalen heb ik leden uit de gemeente horen zeggen dat hun tranen zeer zeldzaam zijn. Deze mensen kunnen daar zelf ook last van hebben. Ze voelen het als een gemis, dat ze een arm gevoelsleven hebben. Konden ze maar meer indrukken beleven of de dingen beter en gevoeliger inleven. Dat lijkt voor het leven met de Heere toch wel een must.

Deze verstandstypen hebben iets voor op anderen, maar zelf zullen zij en wij soms ook wel de nadelen voor ogen hebben.

Maar dat geldt ook van hen, die meer beheerst lijken te worden door hun gevoelens. Gevoelsmensen komen warm over, leggen snel contacten en kunnen heel overtuigend optreden. Ze nemen je zo maar mee. Ik vermoed dat het gevoel in het bevindelijke leven een sterk dominante factor is. In die zin dat we bevinding soms ook verwarren met gevoeligheid en gemoedelijkheid. Zeker, er wordt niet alleen terecht gewaarschuwd voor de verstandschristen, ook gevoeligheid is niet altijd een plus. Een treffende psalm kan zo maar inslaan in het hart en terecht zeggen we dan wel eens dat we niet op een “tekstje of een versje” onze zaligheid moeten bouwen. Het gevoel speelt een voorname rol in de evangelische kringen. Daar is het gevoel uitgroeit tot een dominante factor. Dit heeft mede te maken met verwante Pinksterkringen, waar men veel aandacht geeft aan het inwendige licht, waardoor het instrumentarium van het gevoel zijn kansen krijgt. Toch denk ik dat ook onder ons het gevoel een grote plaats inneemt, of juist omdat het vaak gemist wordt, zorgt voor een chronisch conflict. Met de wil als innerlijke drijfveer heeft het geloof ook duidelijke verbanden. In de kerkgeschiedenis is de lijn van het willen duidelijk waar te nemen. Ik hoop daar nog op terug te komen. In ieder geval heeft een te sterk optredende wil verband met een activistisch geloofsleven. Dat activisme steekt zeker in onze tijd de kop op. In veel gemeenten struikel je over allerlei

activiteiten. Sinds we de doeners ontdekt hebben, lijkt het erop dat geloven bijna hetzelfde is als doen. Er zijn leden in gemeenten die het hier moeilijk mee hebben. Zeker als we het geloof beperken tot de innerlijke beleving, is het wantrouwen groot tegen allerlei commissies en (groei)groepen, die stelselmatig een beroep op je doen. Je voelt je geen volwaardig lid, als je niet actief en enthousiast meedoet met kringwerk en groepsvormen.

Het is goed om uzelf eens af te vragen welke factor van deze drie bij u overheerst. Meestal weet u dat wel. U bent er wel achter gekomen, waar uw zwakheden liggen en misschien ook wel waar u goed in bent.

In Gods Woord kunnen we deze lijnen ook ontdekken. David moet wel een gevoelig mens geweest zijn. Dat blijkt reeds uit zijn muzikale kwaliteiten. Muziek heeft ongetwijfeld iets met gevoelens. U ziet dat soms aan de houding waarmee organisten van naam de klavieren bespelen. Ze komen zo maar in trance; ze buigen mee met de klanken. Musici zullen dit wel herkennen, denk ik.

Het blijkt ook uit de inhoud van Davids psalmen. Hij spreekt vrijuit over zijn tranen, hij klaagt zijn leed uit en hij zingt het hoogste lied als hij door het geloof zijn vertrouwen herwint. Paulus daarentegen is de denker, die diepe gedachten ontwikkelt. Hij was immers al daarin getraind door zijn leermeester Gamaliel. In zijn optreden heeft een gevoelige benadering niet de overhand. Hij ontwikkelt zijn gedachten en niet voor niets dacht Festus dat hij beschikte over grote geleerdheid. Zelfs Petrus weet ervan dat de lezers soms moeite hebben om hem te volgen (2 Petr. 3:16). In Petrus trouwens zouden we iets van een sterke wil kunnen ontdekken, als hij zijn zwaard trekt en als hij snel allerlei voornemens ontwikkelt. De hier gegeven voorbeelden zijn echter willekeurig.

Zo zijn er ook in de geschiedenis meerdere voorbeelden te noemen. Luther kennen we vooral aan zijn emoties en gevoelens, Calvijn lijkt meer de kamergeleerde die diep nadenkt en veel tijd besteedt aan bezinning. Er zijn predikanten die beschikken over een rijk gevoelsleven en daardoor warm en vertroostend overkomen. Daarentegen zien we ook dienaren die hoog kunnen opklimmen met hun gedachten zodat eenvoudigen niet makkelijk kunnen meekomen.

Dit correspondeert met de hoorders in de bank. Daar treffen we dezelfde typen aan. Het mooiste zou het zijn als leden elkaar kunnen aanvullen, om samen een eenheid te vormen. Maar helaas kunnen deze lijnen ook snel zorgen voor kortsluiting. Daar gaan we een volgende keer mee verder.

Ds. P. Roos

Lezen in de brief aan de Hebreeën (10)

Ernstige woorden klinken er in hoofdstuk 4 van de Hebreeënbrief. De apostel waarschuwt de lezers van zijn brief voor de mogelijkheid dat de belofte van het ingaan in de rust voor hen niet in vervulling zal gaan. Als ze namelijk door ongeloof ‘achterblijven’ [4: 1]. Toch klinkt er in datzelfde verband ook een woord van troost en bemoediging: *“Er blijft dan een rust over voor het volk van God”* [4: 9]. God Zelf staat er garant voor dat de Zijnen de eeuwige sabbatsrust zullen ontvangen. Maar direct daarop laat hij toch weer een vermaning horen. Met opnieuw een verwijzing naar Israël in de woestijn: *“Laat ons dan ons benaastigen om in die rust in te gaan. Opdat niet iemand in hetzelfde voorbeeld der ongelovigheid valle”* [4: 11].

Het is een krachtige aansporing tot inspanning en ijver, te vergelijken met de oproep van vers 1: *“Laat ons dan vrezen...”* De schrijver roept op om alles op alles te zetten teneinde dit doel – het oord van rust – te bereiken. Misschien dat het ons wat al te activistisch in de oren klinkt, maar zo schrijft hij het toch echt, geïnspireerd door de Heilige Geest. Hij vermaant om niet ongelovig passief te blijven. Om de betrouwbare beloften van God toch niet te verachten, maar deze ernstig te nemen, alsook de bedreigingen, die niet minder welgemeend zijn.

De apostel acht het vervolgens nodig, om de sterke klem waarmee hij schrijft extra te benadrukken. Na alles wat al gezegd is, moeten de Hebreeën nog eens speciaal bepaald worden bij wat het Woord van God nu eigenlijk is. Wat betekent het als de Heere iets in en door middel van Zijn Woord zegt? Het valt op hoe plechtig en verheven dat hier omschreven is. Vijf eigenschappen van Gods Woord somt hij hier op. *“Het Woord van God is (1) levend en (2) krachtig, en (3) scherper snijdend dan enig tweesnijdend zwaard. Dat Woord (4) gaat door tot de verdeling van de ziel en van de geest en van de samenvoegselen en van het merg, en (5) is een oordeler van de gedachten en de overleggingen des harten”* [4: 12]. Het Woord Gods is dus levend, krachtig, scherp, doordringend en oordelend. Laten we op elk van die aspecten eens letten.

1] Het Woord van God is levend. Niet zonder reden gaat deze eigenschap voorop. Zojuist heeft de schrijver de Heere beleden als *“de levende God”* [3: 12]. Straks zal hij zelfs schrijven dat het vreselijk is om te vallen in de handen van de levende God [10: 31]. Welnu, het Woord van de levende God is een levend Woord. Het Woord dat uit Zijn mond uitgaat, zal niet vruchteloos terugkeren. Maar het zal doen wat Hem behaagt. Het zal voorspoedig zijn in dat waartoe Hij het horen laat [vergelijk Jes. 55: 11]. Dat geldt zowel Zijn beloften als Zijn bedreigingen.

2] Het Woord van de Heere is ook krachtig. Dat betekent hier: effectief, werkzaam, daadkrachtig. Denk niet, zo wil de schrijver zeggen, dat Gods Woord

machteloos is. Het is vol van Goddelijke ‘energie’. Daarom blijft het niet zonder het effect dat de Heere voor ogen staat. Het geciteerde woord uit Jesaja laat dat ook al zien. Ook hier kunnen we weer denken aan twee tegengestelde uitwerkingen. Het is een kracht Gods tot zaligheid voor ieder die gelooft. Maar niet minder is het een kracht tot verderf voor wie Hem tegenstaat.

3] Vanaf de derde eigenschap gaat de apostel over tot het hanteren van beelden. Allereerst de vergelijking met een zwaard. Een vlijmscherp zwaard dat naar twee kanten snijdt. Scherper dan zo’n verdervend wapen is het Woord van God. De lezers van toen zullen gedacht hebben aan een offermes of een slachtmes. Voor ons ligt de vergelijking met het mes van een chirurg voor de hand. Het levende Woord van de levende God is geen strelend of vleiend Woord. Het wil niet aan de oppervlakte blijven. Het wil het diepste van het mensenhart blootleggen. Ook hier weer tweevoudig. Of tot redding en zaligheid: levendmakend. Of tot bestraffing en dreiging: dodend!

4] Ten gevolge hiervan: het Woord van God wil doordringen tot op de scheiding van ziel en geest, van gewrichten en merg. Met andere woorden: het wil elke verborgen ongehoorzaamheid en zonde ontdekken, aan het licht brengen. Het brengt scheiding aan tot op de raakpunten van mijn binnenste bestaan. Voor de Heere en Zijn Woord blijft niets van mij verborgen. We zijn geheel transparant voor Hem. Hij doorgrondt en kent mij geheel en al. Hij proeft mijn hart en mijn nieren. Hier worden we herinnerd aan de diepe woorden van Psalm 139: *“Heere, Gij doorgrondt en kent mij...”* Uitlopend op het gebed: *“Doorgrond mij, o God, en ken mijn hart. Beproof mij, en ken mijn gedachten. En zie, of bij mij een schadelijke weg zij, en leid mij op de eeuwige weg.”*

5] Het Woord van God is ook een oordelend Woord. Gods Woord is ontdekkend, het ontleeft al de bedoelingen en gedachten van mijn hart. In de oorspronkelijke Griekse tekst wordt het woord *kritikos* gebruikt. De kritiek, het oordeel, van het Woord van God wordt op mijn leven losgelaten. Het ontmaskert al mijn verborgen intenties en de meest geheime drijfveren van mijn innerlijk. Geen wonder dan ook dat de apostel op deze handvol typering van Gods Woord vervolgt met: *“Er is geen schepsel onzichtbaar voor Hem. Maar alle dingen zijn naakt en geopend voor de ogen van Hem met Wie wij te doen hebben”* [4: 13]. Ja, wij allemaal...

Ds. J.M.J. Kieviet

PROF. KREMER OVER DE VROUW IN HET AMBT

In De Wekker van 2 december 1949 gaat prof. Kremer in op de vraag van een lezer, of het predikambt ook niet voor vrouwen toegankelijk moet zijn. Het antwoord dat prof. Kremer geeft, is ook nu nog actueel. De waarde ervan ligt niet alleen in het feit dat hij allerlei argumenten vóór de vrouw in het ambt (die ook nu letterlijk klinken) ontmaskert en weerlegt, maar ook dat hij in kort bestek wijst op de principiële Bijbelse lijn. En op de samenhang tussen deze vragen en het Schriftgezag. De Heere geve onze kerken bij de oude paden te blijven of ernaar terug te keren!

| ds. A.J.T. Ruis

Wij zouden hier kort kunnen zeggen: wij wijzen dit streven als niet in overeenstemming met de openbaring Gods af. Dit antwoord behoeft, gelijk vanzelf spreekt, enige argumentatie.

Met opzet sprak ik van de openbaring Gods. Het gaat hier niet om een paar teksten zonder meer.

De lijn door heel de Schrift

Door heel de Schrift loopt een lijn, waarin ons de positie van de vrouw getekend wordt. Allereerst komt daarin duidelijk uit dat zij een andere is dan de man. Zeker niet minderwaardig, maar anders. Zij staat naast de man en kan zonder meer niet in zijn plaats gaan staan.

God zelf heeft nu eenmaal onderscheid gesteld. Zoals, men vergeve mij deze vergelijking, een hond nu eenmaal geen kat is zo is de vrouw nu eenmaal geen man al hoeft daar nu niet uit voort te vloeien dat hun verhouding er nu een is als tussen de voornoemde dieren vaak gevonden wordt.

Dit onderscheid wordt heel de openbaring Gods door gehandhaafd. Wel anders onder de Oude dan onder de Nieuwe bedeling, maar toch nooit zo gewijzigd dat de vrouw als de absoluut gelijke aan de man wordt gezien.

In Christus is wel de grotere vrijheid voor de vrouw gekomen. Hij stelt haar weer echt naast de man als zijn gelijke in de genade. En Christus gaat daarmee sterk in te-

gen de praktijk en de theologie van zijn dagen. Maar nooit stelt Hij haar op de plaats van de man. Zij moge dan al op Pasen individueel tot boodschapper van de opstanding gemaakt worden, een ambtelijke positie geeft ook Christus haar niet.

De Nieuwtestamentische gemeenten

En naar deze lijn heeft ook de eerste christelijke kerk gehandeld.

Paulus, die door de Geest Gods spreekt, weet heel sterk te waarden wat sommige zusters voor bepaalde gemeenten betekend hebben, getuige de vele namen van vrouwen, die hij noemt, maar nimmer heeft hij aan hen het recht van te staan in een ambtelijke positie toegekend.

Zeker, hij weet blijkens Galaten 3: 28 dat in Christus noch man noch vrouw is, evenmin als in Hem het onderscheid van ras of ontwikkeling beslissende waarde zou hebben.

Maar dat neemt niet weg dat wanneer het gaat over de positie van de man als hoofd der vrouw de apostel Paulus de vrouw nooit de gelijke plaats van de man toekent.

Grote waardering heeft Paulus voor wat de 'zusters' doen en hij spreekt met lof over de 'weduwen' en prijst degenen onder de vrouwen die 'diakones' zijn, maar nooit krijgen we de indruk dat deze hulppositie een ambtelijk karakter draagt.

Wij verder dan Paulus?

Nu weet ik wel dat men in de kringen, waar men de vrouw ook de toegang tot de preekstoel wil geven, vaak het argument kan horen dat wij nu 'verder' zijn dan Paulus. Hier moet ons duidelijk zijn dat — gelijk heden in al deze vragen — de vraag naar de betekenis en het gezag van het Woord van God als norm voor het leven, van beslissende betekenis is.

Zijn werkelijk de lijnen, zoals die door de Geest Gods na de Pinksterdag in en voor de kerk getrokken zijn voor ons van beslissende betekenis of nemen wij alleen maar van

de Apostolische kerk over de belijdenis dat 'Christus de Heer' is en kiezen we overigens vrij willekeurig zelf onze wegen.

Bij het antwoord op deze vraag gaan de lijnen uiteen. Wie de Heilige Schrift, zoals zij letterlijk spreekt, als norm erkent ook voor het kerkelijke leven, kan niet pleiten voor het recht van de vrouw om ook in het predikambt te staan. Het Nieuwe Testament geeft haar deze positie niet.

Geen recht om uitspraken uit Gods Woord als afgedaan te beschouwen

Wil men wijzen op de ontwikkeling in het brede maatschappelijke leven, waarin wij de vrouw heden aantreffen in allerlei posities, waarin zij toch voorheen geen plaats had, dan schijnt dit inderdaad een sterk argument.

Maar de ontwikkeling van het leven is daarom nog geen maatstaf voor de kerk. Immers het is hier de vraag of de dingen zich hier niet meer in de richting van de ontkerstening dan in die van de lijn der openbaring bewogen hebben.

De vrouw heeft zeer zeker uitzonderlijke gaven, ook voor de bij haar positie behorende arbeid in de gemeente en de evangelisatie, maar de Schrift kent haar niet de ambtelijke positie van 'herder en leraar' toe.

Men heeft geen recht uitspraken als in 1 Korinthe 14: 34-35 en 1 Timotheus 2: 12 als van geen betekenis meer voor deze tijd als afgedaan te beschouwen.

Gods genade voor de vrouw is groot, maar tot het ambt roept Hij haar niet.

En aan deze, door God getrokken lijn, willen wij ons houden.

Wijlen Prof. W. Kremer

Antwoorden van u (2)

Ook op de volgende vraag heb ik veel reacties gekregen, waarvoor hartelijk dank! Ik zal de vraag nog even herhalen: In bijvoorbeeld Markus 9 gaat het over de verheerlijking op de berg. Als Petrus, Johannes en Jakobus met de Heiland meegenomen worden op een berg, maar na enige tijd in slaap vallen, ontwaken ze opeens bij een helder, hemels licht. Daar zien ze twee personen bij hun Meester staan en Petrus weet wie dat zijn. De vraag was: hoe kan Petrus dat nu weten?

Sommigen van onze lezers gingen wel op mijn vraag in, zonder die echter te beantwoorden. Mozes en Elia spraken, zoals velen aangaven, inderdaad over Jezus' 'uitgang', Zijn exodus. Lukas vermeldt dat zij met Hem spraken over 'Zijn uitgang die Hij zou volbrengen te Jeruzalem'. Daar ga ik zo nog even nader op in. Maar daarmee weten we nog niet hoe Petrus Mozes en Elia konden herkennen.

Een ander van onze lezers vermoedt dat de discipelen inzicht kregen in wat er plaats vond op die berg. Weer een ander denkt ook in die richting en zegt dat het de Heilige Geest is geweest Die hen dit bekend maakte, net als bij Simeon, die feilloos het Kindeke in de tempel wist te vinden. Dit is een mooie gedachte.

Het is goed mogelijk dat Mozes, net als Elia, ook is opgenomen geweest in de hemel en dat dit bij de discipelen bekend was, zoals ook de apostel Judas, zie zijn briefje vers 9, meer wist dan wij over het lichaam van Mozes. Trouwens over Mozes een volgende keer. Nu blijven we even bij de vraag hoe Petrus zo zeker wist wie Jezus' beide metgezellen in die nacht waren.

Ook dank voor het volgende antwoord: 'Wij hebben in Matthew Henry gelezen dat de heiligen met elkaar een manier van spreken hebben die wij niet begrijpen. Mozes en Elia hebben in ver van elkaar verwijderde tijdperken hier op aarde geleefd, maar dat maakt in de hemel geen verschil, want daar zijn allen een in Christus. Christus gaf Petrus verlof om tot Hem te spreken. Heeft Petrus door het geloof mogen zien wie zij waren? Of heeft de Heere Jezus hen bij hun naam genoemd?' Ik begrijp deze reactie goed hoor, want ik ben zelf ook zo aan het vragen stellen geweest. Maar nu worden er vragen aan mijn vraag toegevoegd en hebben we nog geen antwoord, alleen enkele veronderstellingen. Maar ik ben heel dankbaar voor alle reacties en voor de moeite die u genomen hebt om hierover na te denken!

We kunnen natuurlijk voorop stellen dat het helemaal niet belangrijk is hoe Petrus wist wie zij waren. Voor ons is het alleen maar belangrijk te weten dat het Mozes en Elia waren. En die twee waren op dat moment volmaakte heiligen die geestelijk inzicht hadden in de weg die hun Meester zou gaan, een weg van verzoening door voldoening. Alleen daarom waren Mozes en Elia volmaakte, zondeloze kinderen Gods geworden. Christus heeft, op weg naar het

kruis, ter bemoediging mogen zien hoe rijk de vrucht van Zijn arbeid zou zijn, en niet alleen voor Mozes en Elia, maar voor een schare die niemand tellen kan. Die bemoediging had de Heiland nodig en daarom kwam ook de stem van de Vader tot Hem: Deze is Mijn geliefde Zoon! En dat in Hem alleen het volle heil te vinden is werd door de Vader met klem benadrukt, toen Hij ook nog zei: Hoort Hem!

Zo sprak de Vader zowel tot de Zoon, en apart tot ons: hoort Hem. En bij die woorden moet alles en iedereen wegvallen en Jezus als de Zoon van God en de Oorzaak van ons behoud overblijven: En zij zagen niemand dan Jezus alleen. Zelfs die twee groten in het Koninkrijk van God waren alleen zalig om Jezus' wil.

Dat moest Petrus weten, en dat moeten wij ook weten. En daarom wilde de Heilige Geest Petrus en ons bekend maken wie die twee 'groten' waren, mensen uit de oude bedeling, ook gered door het Offer van Christus. Wie anders dan de Heilige Geest maakt ons immers bekend Wie Jezus is? Het gaat hier niet om Petrus' inzicht, maar om het licht van Boven. En dat is bij uitstek het werk van de Geest. En de Heilige Geest laat het volle licht niet vallen op Mozes en Elia, maar op Christus.

Dat heeft Petrus goed geleerd. Later komt hij op dit wonderlijke gebeuren terug in 2 Petrus 17 en 18. Ik zal het u citeren, en let erop dat Petrus het in dit getuigenis helemaal niet over Mozes en Elia heeft, maar alleen over de Heere: "Wij zijn aanschouwers geweest van Zijn Majesteit. Want Hij heeft van God de Vader eer en heerlijkheid ontvangen, als zodanig een stem van de hoogwaardige heerlijkheid tot Hem gebracht werd: Deze is Mijn geliefde Zoon, in Dewelke Ik Mijn welbehagen heb. En deze stem hebben wij gehoord als zij van de hemel gebracht is geweest, toen wij met Hem op de heilige berg waren".

Om dus het volle licht op Jezus en Zijn volbrachte werk alleen te laten vallen worden ons de namen van Mozes en Elia gemeld. Hij is de Redder, zowel in de oude bedeling als in de huidige. Een volgende keer weer verder, een hartelijke groet van

ds. K. Hoefnagel

BOEKBESPREKINGEN

OP VERHOOGDE TOON

Hij leefde van 1918 tot 1990 en was veel jaren achtereen dienaar van het Goddelijk Woord in de Nederlandse Hervormde kerk. Hij was de gereformeerde beginselen van harte toegedaan. Ds. Leendert Kievit, die achtereenvolgens de gemeenten van Schoonrewoerd, Putten, Woerden, opnieuw Putten, Leiden en Gouda diende. Het hart van zijn levenswerk klopt in zijn predikatie en meditaties.

Een enkele week geleden verscheen een fraaie bundel *Verzameld Werk*, onder de titel *Op verhoogde toon*. Ik kan me de keus van deze titel goed voorstellen. De enkele keren dat ik hem hoorde, viel het me op dat hij hoog opgaf van Zijn Zender. Zijn prediking kan met recht Christusverkondiging worden genoemd. Evenals Johannes de Doper wees hij in het Woord dat hij preekte de Heere Jezus Christus aan als het Lam van God. De bijzondere kracht en troost van deze Evangeliebediening lag wel daarin dat Hij de Zaligmaker van zondaren aanwees en aanpreekt op zo'n wijze dat de snaren van het hart der gemeente werden geraakt. Zo althans was de intentie van deze prediker, deze Verbi Divini minister.

Nu is dus een bundeling van (een deel van) zijn nagelaten werk verschenen. Het is een bundel die past in eerdere boeken ter nagedachtenis aan ds. I. Kievit (de vader van ds. L. Kievit), ds. G. Boer en dr. A. van Brummelen. Een voorname en belangrijke serie geschriften! Wat deze laatste betreft, dr. ir. J. van der Graaf en wijlen prof. dr. W. Balke geven elk een levensschets en typering. Een groot deel van de inhoud wordt gevormd door preken en meditaties. Deel II van het boek is gevuld met bijdragen rond kerk en theologie. Waarover? Een greep: de catechismusprediking, de Open Brief (1967), de uitverkiezing, in gesprek met het gezin, etc. In 1958 besloot de Hervormde Synode tot openstelling van de ambten voor de vrouw. Ds. L. Kievit schreef daarover in *Theologia Reformata* een kritische reactie. Daar hopen we in de volgende nummers van ons blad op terug te komen.

Tot slot een klein gedeelte uit een geciteerde preek over Jesaja 55: 6, 7. "En de ongerechte man zijn gedachten... Onze gedachten zijn vol van plannen die wij uitstippelen en die wij najagen, wat wij heimelijk bedenken en koesteren, wat kwaad is in de ogen Gods. Want het bedenken van het vlees is vijandschap tegen God. Die gedachten moeten wij loslaten. Dat is bekering, omkeer tot God. Bij Hem moeten wij terecht komen, aan Zijn voeten neervallen. Dat is een grondige verandering. Toch een Evangelie: tot onze God. Die Zijn verbond houdt, al hebben we

het verbroken. Bekering is niet met de wet in het reine komen. Het is de toevlucht nemen tot Christus. Hij heeft de toegang ontsloten. Niemand komt tot de Vader dan door Mij. Bekeert u en gelooft het Evangelie. Zo zal Hij Zich zijner ontfermen. Want Hij vergeeft menigvuldiglijk..." [377v.].

N.a.v.: Ds. L. Kievit, Op verhoogde toon. Verzameld werk. Bezorgd en ingeleid door dr. ir. J. van der Graaf en ds. H. Westerhout. Uitgeverij De Banier, Apeldoorn. Gebonden. 564 pag. ISBN 978 9087 184 865. Prijs € 49,95.

Ds. J.M.J. Kievit

Octavius Winslow, Toevlucht in het lijden, woorden van bemoediging, gebonden, 111 blz., € 12,50, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978 90 331 3093 9.

De oorspronkelijke titel luidt: 'Words tot he Sick en Aged.' Vroeger in Nederland uitgegeven onder de titel: 'Goede woorden voor bejaarden en zieken.' Dhr. Bregman heeft voor een hertaling gezorgd. De auteur wijst bejaarden en zieken op de enige Toevlucht in het lijden, om met alle nood en zorg te schuilen bij de Heere.

P. de Zeeuw, De Waldenzen vervolgd, gebonden, 182 blz., € 15,95, Uitgeverij 'de Ranshoorn', Goes, ISBN 9789461151919.

Het boek geeft jong en oud een indruk van gebeurtenissen die plaatsvonden tijdens de vervolgingen waaronder de Waldenzen in het verleden zwaar geleden hebben. De hertog van Savoye werd door koning Filips II en de paus gedwongen de Waldenzen te vervolgen. Velen werden gedood of verdreven uit hun vaderland. Sommige Waldenzen vluchtten naar een moeilijk toegankelijk bergdorp en werden op wonderlijke wijze uit hun grote nood gered.

Ds. M. van Reenen, Méér dan corona, over de secularisatiecrisis achter de gezondheidscrisis, paperback, 200 blz., € 14,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 90 8718 5381.

De auteur is predikant in de Hersteld Hervormde Kerk. Hij verwoordt dat de grootste nood van onze tijd niet de coronacrisis is, maar dat God zo ver uit beeld is. Dat is niet alleen in de wereld het geval, maar ook in de kerk. De wereld en de media staan vol van menselijke maatregelen, terwijl de roepstem van God in alles wat we nu meemaken dreigt te versmoren. Corona en alles wat ermee samenhangt moet bezien worden in het licht van de Bijbel. Als dit wordt nagelaten zullen de schadelijke gevolgen persoonlijk,

kerkelijk en maatschappelijk groot zijn. De roeping van kerken is geloof, hoop en liefde te laten zien. Nodig is: schuldbelijdenis, gebed, onderwijs (de vrijheid van onderwijs wordt bedreigd) en verbondenheid. Net als in de tijd van Nehemia is bouwen en bewaken nodig. Neem en lees dit boek, de inhoud is het zeker waard.

Christopher Love, iets goeds voor de Heere, gebonden, 91 blz., € 11,90, Uitgeverij Den Hertog, Houten ISBN 978 90 331 3091 5.

De vijf preken in deze uitgave hebben als uitgangspunt 1 Koningen 14:13. Daar gaat het over Abia, de zoon van de goddeloze koning Jerobeam in wie iets goeds voor de HEERE gevonden is. Love spreekt bijvoorbeeld over Gods werk in de zwakste mate van genade. Ook spreekt hij over trap en mate in de genade. We lezen op blz. 90 "God slaat heel teder diegenen gade die zwak zijn in de genade. Het zwakke kind wordt steeds op onze armen gedragen, en het zwakste schaap in de kudde van de Goede Herder zal Christus in Zijn schoot dragen. Christus gaf aan Petrus in de eerste plaats de opdracht om Zijn lammeren te weiden."

Steun het evangelisatiewerk in Gent

en bestel uw boeken bij ons.

Uw bestelling ontvangt u binnen twee dagen thuis.

Email: webwinkel@evangelischcentrum.be
Telefoon (0032)92230560

VAN STAVEREN
begrafenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Vraag vrijblijvend het boekje
"Mijn Laatste Wens".

www.vanstaverenbegrafenissen.nl
info@vanstaverenbegrafenissen.nl

Van de redactie

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen D.V. donderdag 20 mei 2021. Kopij graag binnen donderdag 6 mei 2021.

Verjaardag koning Willem- Alexander

We willen koning Willem- Alexander van harte feliciteren met zijn 54e verjaardag en hem Gods onmisbare zegen toewensen persoonlijk, in zijn gezins- en familiekring en bij zijn werkzaamheden als koning.

Hemelvaart en Pinksteren

De Hemelvaartsdag en de beide Pinksterdagen liggen voor ons. De ten hemel gevaren Koning werke en werke door in de harten en levens van jong en oud door Zijn Geest, Die op Pinksteren is uitgestort. De Heere zegene de prediking tot eer van Zijn Naam en tot uitbreiding van Zijn Koninkrijk.

CBB

'Bewaar het Pand' is voor mensen met een leesbeperking beschikbaar bij de CBB (Chr. Bibliotheek voor Blinden en Slechthzienden). Tel. 0341- 565499, e-mail info@cbb.nl

AvH

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting **Bewaar het Pand.**

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978
E a.vanheteren@kliksafe.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116
E pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.
Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.
Abonnementsprijs € 29,00,- per jaar.
Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 34,- per jaar.
Advertentietarieven op aanvraag.
Contactadres Canada:
D. Kleinjan Tel. 905-627-8556
mail: bewaarhetpand@hotmail.com

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.
Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk 1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

Voel je je hartelijk verbonden met het Reformatorisch onderwijs en wil jij daarin graag van betekenis zijn?

Wij hebben vacatures voor:

docent Duits **docent Nederlands***

*1e graads bevoegd of bereid daarvoor te gaan studeren

Lees meer over deze vacatures op onze website www.pieterzandt.nl/vacatures. We denken graag mee in (studie-)mogelijkheden.

Solliciteren kan online via genoemde website. Meer informatie? Neem dan contact op met dhr. J. Kettelarij, directeur onderwijs, tel 06-50217489.

Onze school heeft vestigingen in Kampen, Staphorst, Urk en IJsselmuiden.

Pieter Zandt
scholengemeenschap

HBO THEOLOGIE

Heb je interesse in een Theologie opleiding?

Voorlichtingsavonden

- **BHT/PW**: D.V. 12 mei en 16 juni 2021
- **Grieks** : D.V. 19 mei en 16 juni 2021

Vrijblijvend colleges bijwonen?

- D.V. 9 juni 2021
- D.V. 16 juni 2021
- D.V. 23 juni 2021

Meer info: www.cgo.nu/hbo-opleiding-voorlichting-2021

Onze opleidingen:

- **Basis Hbo Theologie (BHT)**
- **Pastoraal Werk (PW)**
- **Docent Godsdienst (GL) i.s.m. Driestar**
- **Cursus Grieks**

CURSUS GODSDIENST ONDERWIJS

WELKOM

UW ADVERTENTIE
IN KLEUR?*

Neem contact
op met de
administratie!

* Alleen mogelijk op de achterzijde.